

KAMU HUKUKÇULARI PLATFORMU
ANAYASA HUKUKUNDA
YORUM ve NORM
SOMUTLAŞMASI

Hazırlayan
Dr. Ozan Ergül

29-30 Eylül 2012
Ankara

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ

Türkiye Barolar Birliđi Yayınları : 236

*Anayasa Hukukunda Yorum
ve Norm Somutlaşması*

ISBN: 978-605-5316-58-7

© Türkiye Barolar Birliđi
Eylül 2013, Ankara

Türkiye Barolar Birliđi
Ođuzlar Mah. Barış Manço Cad.
Av. Özdemir Özok Sokađı No: 8
06520 Balgat - ANKARA

Tel: (312) 292 59 00 (pbx)
Faks: 312 286 55 65
www.barobirlik.org.tr
yayin@barobilik.org.tr

Baskı
Şen Matbaa
Özveren Sokađı 25/B
Demirtepe-Ankara
(0312. 229 64 54 - 230 54 50)

KAMU HUKUKÇULARI PLATFORMU
ANAYASA HUKUKUNDA
YORUM ve NORM
SOMUTLAŞMASI

29-30 Eylül 2012
Ankara

TURAN YILDIRIM'IN
KONUŞMASI

Bir ufak hatırlatma genç arkadaşlarım için. Yorum ilkelere lütfen dikkatli okuyun ve mümkünse yargı kararlarını eleştirirken kullanın. Bir de Yıldızhan Yayla Hocamızın bir çevirisi vardı “*Konsey’de Yargılama Yöntemleri*” üzerine sanıyorum. Onu da bulurlarsa, okumalarını tavsiye ediyorum. Saygılarımla.

Prof. Dr. RONA AYBAY (Oturum Başkanı)- Çok teşekkür ediyoruz efendim. Sayın Turan Yıldırım’a teşekkür ediyoruz. Şimdi söz sırası Sayın Ender Türk. Buradalar mı efendim? O zaman şu anda salonda olduğumu sandığım bir başka söz isteyen var, Sayın Veysel Dinler. Buyurun.

VEYSEL DİNLER'İN
KONUŞMASI

VEYSEL DİNLER (Hitit Üniversitesi)- Hepinize günaydın, iyi günler diliyorum. Veysel Dinler, Hitit Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Siyaset Bilimi Kamu Yönetimi bölümünde öğretim görevlisiyim. Teşekkür faslına çok zaman ayırmak istemiyorum, ama bugüne kadar çok sayıda bilimsel toplantıya katıldım. Ancak en verimli, tartışmaları yoğun olarak geçtiği ve belli bir sonuca ulaşabilecek en iyi toplantı bu oldu sanırım. Böyle bir programa katıldığım için çok mutluyum.

Şimdi yorum ilkelerine ihtiyaç var mı? Muhakkak ki var. Somut bir örnek üzerinden gidecek olursak, tutuklu milletvekilleri meselesi. Anayasanın 83. maddesi açık, buna karşın Anayasanın 14. maddesi de açık. Anayasa farklı bir dilde, mesela Yunanca veya İspanyolca yazılmış da Türk parlamenterleri ile Türk hukukçuları sanki o yabancı dili çat pat öğrenmişler ve Anayasanın 83. maddesini anlamlandırmakta; o az dil bilgisiyle, bir taraf hayır, olmaz derken; bir grup 180 derece karşıt olarak dokunulmazlık yoktur diyor. Bu durumu anlamlandırmak mümkün değil. Aynı dilde olan bir sözün, aynı dili konuşan hukukçular ve parlamenterler tarafından, böylesine ters bir şekilde anlaşılması, yorum ilkelerinin gerekliliğine delalet ediyor.

Öncelikle yorum ilkeleri uydurma şeyler. Biraz sert bir söylem olabilir ancak yorum ilkeleri zaman içerisinde tabii hukukun biriktirdiği ve rafine ederek, bugünlere getirdiği ve bizim

bunu daha sistemli bir şekilde, – Gözler Hocamızın da çok güzel bir şekilde sistematize ettiği gibi – bugün yorum ilkeleri dediğimiz şeyi ortaya çıkarıyor.

Ancak burada bir sorunu dile getirmek istiyorum. Yorum ilkeleri arasında hiyerarşi var mı? Sorusu ister istemez akla geliyor. Birbiriyle çok tutarlı iki tane örnek vereceğim. Kemal Gözler Hoca diyor ki, “yetki dar yoruma tabidir, dolayısıyla yetki sayılmamışsa, örneğin Anayasa Mahkemesinin görevleri arasında yürütmeyi durdurma görevi sayılmamışsa, Anayasa Mahkemesi yürütmeyi durdurma görevini kullanamaz. İptal kararı verebilir veya davayı reddedebilir, ama durduramaz.” Tutarlı mı? Çok tutarlı. Fazıl Sağlam Hoca da diyor ki, “büyüğü yapmaya yetkili olan küçüğü yapmaya yetkilidir.” O da hukuk ilkesi değil mi, o da bir yorum ilkesi değil mi? Tutarlı mı? Gayet tutarlı. Ancak bu sefer yorum ilkeleri arasında bir hiyerarşi var mı, acaba yorum yapacağımız zaman hangi ilkeyi öne almalıyız, hangi ilkedен hareket etmeliyiz? sorularını cevaplamamız gerekecektir. İki tane açık yorum ilkesini kullanarak, iki değerli hukukçu farklı sonuca vardılar ve ikisini de ben kendi içlerinde tutarlı addediyorum şahsen.

Bu durumda yorum ilkeleri kodifiye edilebilir mi? sorusunu sormak gerekir. Yorum ilkelerinin bağlayıcı olabilmesi için, örneğin “Hukuk Normlarını Uygulanmasına Dair” veya “Hukuk Normlarının Yorumlanmasına Dair Kanun” diye bir kanun çıkartılsa, bu durumda başka sorunlar ortaya çıkacaktır. Ortada kanun var, bağlayıcılığı var. Peki, sonraki kanun, diyelim ki 7301 sayılı böyle bir kanun çıkarsa, 7302 sayılı kanun çıktığında zaten bu kanunda, “sonraki kanun önceki kanunu ilga eder” ilkesinin sonucu olarak, sonraki kanunlarda uygulanması da mümkün olmayabilir. Yorum ilkeleriyle çelişen bir kanun yapıldığında, “yorum” kanununun bağlayıcılığı kalmaz. Bu kanunun bağlayıcılığı olabilmesi için, diğer kanunlardan üste bir norm değer taşıması lazım ki, bunu da Anayasa kuralı olarak koymak lazım. Gözler Hocam dün “Hukukun 40 İlkesi” kitabını yazacağını söyledi. Ben de çok merakla bekliyorum. Nitekim kendisinin bütün kitaplarını ve makalelerini

okudum. Şimdi 40 ilke diyor, bunu 80'e çıkarmak mümkün, 70'e indirmek mümkün; ancak Anayasaya bunları koymak mümkün değil.

Dolayısıyla benim şahsi önerim, yorum ilkelerinin pozitifleştirilmemesi. Pozitifleştirince zaten yorum ilkesi olmaktan kanun normuna dönüşeceklerdir. Ayrıca bu ilkeler kodifiye edilirse ve kanun olsalar, bu sefer de şöyle tartışmalar ortaya çıkacaktır. Kural olan ne, istisna olan ne? Nerede başlıyor, nerede bitiyor? Yetkiyi dar yorumlayacağım, ama ne kadar dar yorumlayacağım. Bu sefer de onların ilkeleri oluşmaya başlayacak. Sonuçta bu ilkelerden kaçış yok. O yüzden en doğrusu, ilkeler ilke olarak kalmalı, normlar norm olarak kalmalı. O zaman yorum ilkelerinin bize ne yararı olacak? Hukuk fakültelerinde veya diğer hukuk dersleri verilen fakültelerde okuyan kişilere kazandırılacak bunlar. Etik ilkeler biraz daha önemli olacak diye düşünüyorum.

Sabrınız için teşekkürler, iyi günler diliyorum.

Prof. Dr. RONA AYBAY (Oturum Başkanı)- Sayın Veysel Dinler'e de teşekkür ediyoruz. Soru sormak, yorum yapmak için kürsümüz açık. 50 dakika kadar da süremiz var. Sayın Seydi Çelik şu anda söz talep etti. Katılımcı mısınız? Kocaeli Üniversitesi Hukuk Fakültesinden Genel Kamu Hukuku, buyurun efendim. Katılımcı olarak size söz veriyorum.

Evet, süremiz var, yeni soru sormak, yorum yapmak, katkıda bulunmak isteyen arkadaşlara

Yrd. Doç. Dr. SEYDİ ÇELİK (Kocaeli Üniversitesi Hukuk Fakültesi)- Herkese günaydın. Ben Seydi Çelik, Kocaeli Üniversitesi Genel Kamu Hukuku kürsüsünde öğretim üyesiyim. Aslında konuşmak niyetinde değildim, tartışma konuları çok spesifik ve alanımın biraz dışında ve dinleyici olmak dah çok hoşuma gidiyor ama moderatör vaktimiz arttı dediği için ben de boşluğu doldurmak üzere konuşmak istedim. Ben bu KHP toplantılarını çok önemsiyorum, bana çok büyük katkısı oldu, çok şey öğrendim ve çok da heyecanlandım. Kamu hukukçu-